

FOTO: TEO KRIJGSMAN

Componist Klas Torstensson Lyrisch zelfportret

De Nederlands-Zweedse componist Klas Torstensson is voor de derde keer in vier jaar genomineerd voor Toonzetters. Op 22 juni speelt het Nieuw Ensemble o.l.v. Ed Spanjaard zijn *Violin Concerto*, waarmee hij teruggrijpt naar zijn Zweedse roots.

De viool speelt een belangrijke rol in het leven van Klas Torstensson. Zijn *Violin Concerto* is een zelfportret dat refereert aan de relatie die hij heeft met het instrument. 'Hiermee grijp ik terug naar mijn culturele Zweedse roots, ik ga terug naar de bron. Naar tradities waarmee ik ben opgegroeid. Mijn muzikale en culturele bagage blijft heel belangrijk voor mijn werk. Net als aan de Zweedse volksmuziek, waarin de viool vaak wordt gebruikt, refereer ik in het laatste deel aan Amerikaanse fiddle-techniek.

Violin Concerto is een heel specifiek werk voor Torstensson. De heftige, abstracte stukken geënt op natuurfenomenen hebben in het vioolconcert plaatsgemaakt voor lyrischer werk. Het concert in drie delen voor viool en groot ensemble is geschreven voor violiste Jennifer Koh en het Nieuwe Ensemble. In het eerste deel klinken fragiele klanken naast ruige passages en melodieën die herinneren aan Zweedse volksmuziek. In het tweede deel staat *Le Dolci Parole* uit Torstenssons liedcyclus *In Grosser Sehnsucht* (2004) centraal. De viool in het derde deel lijkt op een fiddle door het gebruik van open snaren. 'De wegen naar het ontstaan van composities zijn heel ondoorgrondelijk.

Soms voel ik mij als een beeldhouwer; je begint met alles wat er niet in moet weg te halen. Het is een proces van uitproberen, aftasten, zoeken. Dat kan een heel langdurig proces zijn.' Om zijn intuïtie in goede banen te leiden houdt hij altijd in zijn achterhoofd hoe het stuk zou moeten klinken 'Hoe beweegt dit beest zich? Hoe ziet het eruit? Totdat het stuk een eigen identiteit krijgt. Ik probeer mijn stuk altijd in vogelvlucht te bekijken. En van daaruit steeds meer beslissingen over details te nemen.'

Klas Torstensson (Nässjö, Zweden, 1951) studeerde aan de Ingesund's Musikhögskola (conservatorium) in Arvika. Aansluitend volgde hij een studie muziekwetenschap aan de Universiteit van Göteborg. In de jaren zeventig verhuist hij naar Nederland om elektronische muziek te studeren aan het Utrechtse Instituut voor Sonologie. Voor *Stick on Stick* (1990) ontving Torstensson de prestigieuze Matthijs Vermeulenprijs. In *Luister* schreef een recensent daarover: 'Enerzijds bezit Klas Torstensson de gave uiterst breekbare en poëtische muziek te schrijven, anderzijds weet hij onvoorstelbare natuurkrachten in zijn composities op te roepen'. Zijn bekendste werk is de opera *De Expeditie* (1994-1999), over een

mislukte Zweedse ballonvaart naar de Noordpool, waarin ook elektronisch bewerkte ijsgeluiden klinken.

Tijdens Toonzetters – waar Torstensson voor de derde keer in vier jaar werd genomineerd – zal *Violin Concerto* gespeeld worden door violist Angel Gimeno en het Nieuw Ensemble onder leiding van Ed Spanjaard. De première vond plaats in het Amsterdamse Muziekgebouw aan 't IJ en het werk werd recentelijk ook uitgevoerd tijdens *Ars Musica* in Antwerpen.

Voor het Zweedse kwartet *PeärIs Before the Swines Experience* schreef Torstensson een 14 minuten durende kamermuziekversie met de titel *Pocket Size Violin Concerto*.

Karen Duking